

EUROPA-PARLAMENTET

2004

2009

Mødedokument

A6-0038/2009

28.1.2009

BETÆNKNING

om romaernes sociale situation og forbedring af deres adgang til
arbejdsmarkedet i EU
(2008/2137(INI))

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

Ordfører: Magda Kósáné Kovács

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE.....	16
UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING	17
RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET	20

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om romaernes sociale situation og forbedring af deres adgang til arbejdsmarkedet i EU (2008/2137(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til EF-traktatens artikel 3, 6, 7, 29 og 149, der kræver, at medlemsstaterne sikrer lige muligheder for alle borgere,
- der henviser til EF-traktatens artikel 13, der giver Fællesskabet mulighed for at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse,
- der henviser til sine beslutninger af 28. april 2005 om romaernes situation i Den Europæiske Union¹, af 1. juni 2006 om romakvindens situation i EU², af 31. januar 2008 om en europæisk strategi for romaer³ og af 10. juli 2008 om oprettelse af en database i Italien med fingeraftryk fra romaer⁴,
- der henviser til sin beslutning af 9. oktober 2008 om fremme af social integration og bekæmpelse af fattigdom, herunder børnefattigdom, i EU⁵,
- der henviser til Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse⁶ og Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv⁷,
- der henviser til Kommissionens meddelelse "Den nye sociale dagsorden: Muligheder, adgang og solidaritet i det 21. århundredes Europa" (KOM(2008)0412),
- der henviser til Kommissionens forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (KOM(2008)0426),
- der henviser til sin holdning af 17. juni 2008 om forslag til Parlamentets og Rådets afgørelse om det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (2010)⁸,
- der henviser til sin beslutning af 23. maj 2007 om fremme af anstændigt arbejde for alle⁹,
- der henviser til Europarådets rammekonvention af 1. februar 1995 om beskyttelse af

¹ EUT C 45 E af 23.2.2006, s. 129.

² EUT C 298 E af 8.12.2006, s. 283.

³ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0035.

⁴ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0361.

⁵ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0467.

⁶ EFT C 180 af 19.7.2000, s. 22.

⁷ EFT C 303 af 2.12.2000, s. 16.

⁸ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0286.

⁹ EUT C 102 E af 24.4.2008, s. 321.

nationale mindretal og til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder,

- der henviser til FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf,
 - der henviser til handlingsplanen af 27. november 2003 fra Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) for forbedring af situationen for roma- og sintifolk på OSCE's område,
 - der henviser til årsrapporten fra 2007 om racisme og fremmedhad i medlemsstaterne fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder,
 - der henviser til erklæringen af 2. februar 2005 i anledning af tiåret for roma-integration (Decade of Roma Inclusion) og oprettelsen af roma-uddannelsesfonden (Roma Education Fund) den 12. februar 2005,
 - der henviser til rapporten om romaernes situation i det udvidede EU ("The Situation of Roma in an Enlarged European Union") offentliggjort af Kommissionen i 2004,
 - der henviser til rapporten "Ethnic Minorities in the Labour Market: - An Urgent Call for Better Social Inclusion" (Etniske minoriteter på arbejdsmarkedet – Det presserende behov for bedre social inddragelse) fra den højtstående rådgivende ekspertgruppe om etniske mindretals integration i samfundet og på arbejdsmarkedet, som blev offentliggjort af Kommissionen i 2007,
 - der henviser til slutrapporten om romaers, sintiers og rejsendes menneskerettighedssituation i Europa, der blev offentliggjort af Europarådets menneskerettighedskommissær i 2006,
 - der henviser til udtalelsen af 9. juli 2008 om integration af mindretal fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU-udtalelse),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 45,
 - der henviser til betænkning af Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender og udtalelse fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling (A6-0038/2009),
- A. der henviser til, at behovet for social integration efter de seneste udvidelser har skabt nye udfordringer for EU, der skal løses på baggrund af de nye demografiske og økonomiske forhold, og til at de central- og østeuropæiske medlemsstater, selv om alle medlemsstaterne står over for disse udfordringer, er hårdest ramt på grund af den strukturelle, økonomiske og sociale overgangsperiode, de har gennemlevet de seneste tyve år; bemærker derfor, at sårbare sociale grupper, såsom romaerne, er mest udsatte,
- B. der henviser til, at regionerne i de medlemsstater, hvor industrisektorer er brudt sammen, har oplevet, at deres udviklingsperspektiver er svundet ind, og at især romaerne som et resultat heraf er blevet marginaliseret i samfundet på grund af den hurtigt stigende fattigdom; der igen henviser til, at romaernes borgerskab og unionsborgerskab i denne

proces er blevet mindre værd, og at fordelene ved udvidelsen ikke i tilstrækkelig grad er kommet dem til gode, hvilket har forværret marginaliseringen på en lang række områder, og har øget deres risiko for at blive udsat for flere former for forskelsbehandling,

- C. der henviser til, at den strategiske politiske offensiv for at fremme lige muligheder for romaerne skal stå mål med en overordentlig kompleks social situation, idet romaerne, der er Europas største etniske minoritet, er i samme ufordelagtige situation som andre grupper, og til at den mest virkningsfulde støtte til denne kamp vil bestå i en altomfattende romastrategi og et koordineret sæt af instrumenter, der udstrækker sig over forskellige sektorpolitikker, og som der afsættes bevillinger til,
- D. der henviser til, at ikke-bofaste folk udgør et særskilt etnisk fænomen, der med rette kunne drøftes som et særskilt anliggende set i både et menneskerettighedsperspektiv og et social- og arbejdsmarkedsperspektiv,
- E. der henviser til, at processen med at integrere romabefolkningen i samfundet ikke er en ensidig, men multilateral proces, og til nødvendigheden af, at romaerne deltager aktivt i beslutningsprocessen, når der udarbejdes politikker for social inddragelse,
- F. der henviser til, at romasamfundenes levevilkår, deres sundhedssituation og deres uddannelsesniveau bestemmer deres sociale situation og stilling på arbejdsmarkedet og ofte tjener som påskud for at udelukke dem fra flertallets samfundsrelationer og for racisme, og som henviser til, at alt dette hindrer forbedringer af deres livskvalitet og således forhindrer udøvelsen af de mest grundlæggende menneskerettigheder og borgerrettigheder,
- G. der henviser til, at mangelfuld transportinfrastruktur, de alt for få offentlige institutioner og tjenesteydelser, især uddannelsesinstitutioner af høj kvalitet og sundhedsydelser og udflytning af virksomheder tvinger unge til at flytte hjemmefra af økonomiske grunde, hvilket forværrer de eksisterende regionale forskelle og øger ghettodannelsen,
- H. der henviser til, at det ifølge en lang række dokumenter er af afgørende betydning, at der umiddelbart inden afslutningen på Lissabonprocessens - lige inden udløbet af den anden cyklus foretages en vurdering af romaernes sociale situation og beskæftigelsesudsigter og besluttes, hvad der skal gøres,
- I. der henviser til, at struktur- og samhørighedsfondene er meget vigtige for fremme af integration, men til, at det på grund af de sociale problemers komplekse karakter ikke er muligt udelukkende at løse dem ved hjælp af det projektsystem, der kendetegner struktur- og samhørighedsfondene,
- J. der henviser til, at det utvivlsomt er vigtigt at tage hensyn til tidligere god praksis, men at dens værdi er begrænset efter tid og sted,
- K. der henviser til, at mange romasamfund for øjeblikket foretrækker at forblive på et sted i stedet for at flytte til områder, hvor der kan være bedre beskæftigelsesmuligheder,

Romaerne og arbejdsmarkedet: adgang eller udelukkelse?

1. mener, at der er behov for en koordineret tilgang til forbedring af romasamfundets arbejds- og levevilkår, med følgende tre mål:
 - at forbedre romaernes økonomiske muligheder
 - at opbygge menneskelig kapital
 - at styrke social kapital og samfundsudvikling;
2. påpeger, at politikker rettet mod romaer i flere tilfælde ikke har forbedret deres situation; anmoder om, at romasamfundets interessenter i alle tiltag fra EU's og medlemsstaternes side, hvor romaerne er særlig berørt, deltager som beslutningstagere, så deres evne til og ansvar for at organisere sig indbyrdes bliver respekteret;
3. konstaterer, at den ulige adgang til offentlige goder og de socioøkonomiske ulemper, som romabørn lider under, reelt set fratager dem mulighederne for tidlig udvikling og uddannelse af god kvalitet; konstaterer, at disse ulemper i det videre forløb indvirker negativt på deres følelsesmæssige, sociale, fysiske og personlige udvikling samt på deres senere muligheder på arbejdsmarkedet og dermed deres integration i det øvrige samfund;
4. konstaterer, at uddannelsessystemerne er selektive, og at medlemsstaterne gør en betydelige indsats for at afskaffe adskillelse, men at de mange og varierede systemer, der på papiret er indrettet til at modarbejde adskillelse, på trods heraf i realiteten tjener til at skærpe ulighederne mellem samfundsgrupperne og kraftigt forværre de fattiges situation, især romaerne, der befinder sig i en nedadgående spiral; understreger derfor nødvendigheden af målrettede uddannelsespolitikker, der er rettet mod romafamilier og tilskynder til aktiv deltagelse;
5. understreger, at kvalifikationsniveauet for unge romaer, selvom andelen af dem, der er indskrevet på gymnasiale og højere uddannelser, er vokset, er langt under EU-gennemsnittet; påpeger kløften mellem på den ene side manglen på arbejdskraft og på den anden side den høje arbejdsløshed som følge af romaernes lave uddannelsesniveau; kræver derfor, at medlemsstaterne og EU prioriterer deres støtte til romaerne i deres indsats for at forbedre deres kvalifikationer; henleder opmærksomheden på, at romaernes situation på arbejdsmarkedet i mangel af formelle kvalifikationer også kan forbedres ved at udvikle et system til anerkendelse af praktiske færdigheder;
6. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at garantere, at romakvinder og -piger har lige adgang til uddannelse af høj kvalitet, og til at indføre incitament (f.eks. faglige udviklingsmuligheder) til at tiltrække lærere af høj kvalitet til skoler i dårligere stillede socioøkonomiske områder og særligt i kommuner i landdistrikterne med en høj befolkningsandel af romaer;
7. opfordrer medlemsstaterne til at forbedre romakvindes adgang til erhvervsuddannelse og tilpasse erhvervsuddannelserne til de lokale arbejdsmarkeders behov for at give romakvinderne relevante kvalifikationer, som der er efterspørgsel efter;
8. konstaterer, at langt størstedelen af de universitetsuddannede romaer ikke vender tilbage til romasamfundet, efter at de har forladt universitetet, og at nogle af dem fornægter deres oprindelse eller ikke længere accepteres i deres lokalsamfund, når de forsøger at vende tilbage;

9. henstiller til, at der planlægges en omfattende programpakke, som kan fremme og motivere romaer med højere uddannelse til at vende tilbage til romasamfundet og finde beskæftigelse inden for samfundet og i dets interesse;
10. betragter det som en kendsgerning, at romaborgere i nogle medlemsstater øver en særlig indflydelse på befolkningspyramiden; konstaterer, at andelen af romabørn i befolkningen er høj, men at deres forventede levetid ved fødslen er hele ti år mindre end for resten af befolkningen;
11. mener, at der, selvom medlemsstaterne har brugt betragtelige EU-ressourcer og nationale ressourcer på at hjælpe de langtidsledige med at finde arbejde, endnu ikke er fundet nogen sammenhængende løsning på EU-plan; medlemsstaterne håndterer nemlig situationen forskelligt og i meget varierende omfang, og der er ikke skabt mulighed for en tilbagevenden til arbejdsmarkedet på lang sigt, mens tiltag som offentlige beskæftigelsesprogrammer tværtimod har forværret stigmatiseringen af romaerne yderligere; anmoder derfor om, at både EU og medlemsstaterne omlægger deres strategi til en integreret tilgang, der kan håndtere alle aspekter af deres ugunstige situation;
12. opfordrer medlemsstaterne til at tilpasse erhvervsuddannelsesprogrammerne til de lokale arbejdsmarkeders behov og give incitamentet til arbejdsgivere, der giver ufaglærte personer (herunder romaer) arbejde og tilbyder dem uddannelse og muligheder for at opnå praktisk erfaring direkte på arbejdspladsen;
13. opfordrer nationale og lokale myndigheder til at levere årlige kønsopdelte evalueringer af genbeskæftigelsen af langtidsledige (og dermed inddrage romabefolkningen), som har fuldført en arbejdsmarkedsuddannelse, og til på grundlag af de indhøstede erfaringer at udarbejde nye metoder og iværksætte uddannelsesprogrammer, der er tilpasset til lokale evner og økonomiske behov;
14. opfordrer medlemsstaterne til at anvende EU-midler til at bevare og beskytte traditionelle romaaktiviteter;
15. støtter Kommissionens synspunkt, at voksne romaer på grund af de mange ulemper, som de lider under, er underrepræsenteret i den erhvervsaktive befolkning og i livslang læring, ofte ikke har adgang til moderne kommunikationsteknologi og er overrepræsenteret blandt de langtidsledige og dem, der er beskæftiget i lavprestigejob, hvilket er den største hindring for deres genindslusning på arbejdsmarkedet; opfordrer derfor til effektiv gennemførelse i national ret af direktiv 2000/78/EF, som forbyder forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering;
16. finder det vigtigt at gennemføre specifikke fællesskabsprogrammer, der kan øge romaernes adgang til erhvervsuddannelsesprogrammer;
17. henleder medlemsstaternes opmærksomhed på, at denne sociale opdeling tvinger mange romaer, der søger arbejde, til at overgå fra den legale økonomi til undergrundsøkonomien, og at der er behov for en samordnet indsats på EU-niveau og blandt medlemsstaterne for at lokke disse arbejdstagere tilbage til lovlig beskæftigelse med arbejdsmarkedsrettigheder og social sikring;

18. mener, at der bør tages skridt til at fremme en rummelig social og økonomisk politik, bl.a. gennem ad hoc-foranstaltninger til tilvejebringelse af anstændige boligforhold;
19. henleder især opmærksomheden på, at fremme af mobiliteten i forbindelse med ukvalificeret og ufaglært arbejdskraft kan føre til endnu større forskelsbehandling af romakvinderne, som allerede er ekstremt udsatte for mange forskellige former for forskelsbehandling, og kan hindre deres videre fremskridt på arbejdsmarkedet;
20. opfordrer medlemsstaternes regeringer til at forbedre romakvinders økonomiske uafhængighed ved at gøre det nemmere at gøre sig selvstændig og starte små og mellemstore virksomheder (SMV'er), at få adgang til mikrolån og ved at stimulere en serviceøkonomi i deres egne bosættelser for at udvide romakvinders viden og ekspertise;
21. opfordrer medlemsstaternes regeringer til at etablere en incitamentsordning, blandt andet i form af skattefordele for virksomheder, der ansætter romakvinder;
22. anser det for nødvendigt at tage hensyn til, at afviklingen af romabosættelser i praksis er vanskelig at gennemføre i henhold til de gældende regionaludviklingsfondsbestemmelser, eftersom minimumsbefolkningstallet for, at boligområder kan komme i betragtning til finansiering fra boligtilskudsbudgetter, i de medlemsstater, der tiltrådte efter 2004, bevirker, at det netop er dem, der lever under de værste vilkår i de mindste boligområder, der ikke kan nås;
23. understreger, at løsningen på romaernes sociale og økonomiske problemer kræver en omfattende tilgang og en langsigtet, samordnet løsning, der omfatter bolig-, uddannelses-, sundheds- og arbejdsmarkedspolitikker; foreslår derfor Kommissionen og medlemsstaterne, at alle foranstaltninger, der tager sigte på at forbedre romaernes situation, skal betragtes som en uadskillelig del af de foranstaltninger, der har til formål at støtte regionaludvikling og social inddragelse;
24. mener, at medlemsstaterne bør udnytte revisionen af bestemmelserne for struktur- og samhørighedsfondene, hvilket vil give mere albuerum til komplekse programmer ved at muliggøre overførsler på mere end 10 % mellem struktur- og samhørighedsfondene;
25. glæder sig over forslaget om et omfattende nyt direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling uden for arbejdsmarkedet på grund af alder, handicap, seksuel orientering, religion eller tro og opfordrer til effektiv gennemførelse i national ret af direktiv 2000/43/EF; mener, at Kommissionen i den sociale dagsordens ånd bør opstille specifikke målsætninger og udarbejde velafbalancerede programmer med henblik på at forhindre forskelsbehandling og stigmatisering af romaer samt mistænkeliggørelse af romasamfund;
26. understreger, at den grundlæggende forudsætning for at fremme social inddragelse og adgang til arbejdsmarkedet for romaer er, at de får lige sociale og politiske rettigheder; opfordrer i den forbindelse medlemsstaterne og kandidatlandene til at udarbejde en strategi for forbedring af romaernes deltagelse i valg som vælgere og kandidater på alle niveauer;
27. tilslutter sig vigtigheden af mikrolån, som anbefales ud fra forskellige synsvinkler i

Kommissionens meddelelse om den nye sociale dagsorden og EØSU's udtalelse, og som – ved at stille minimale ressourcer til rådighed – kan bane vej for, at de allerfattigste kan opnå personligt ansvar, virksomhedskvalifikationer og udvikling af deres kreative potentiale, også ved at yde lån til dækning af den enkeltes egen andel af udgifterne i forbindelse med selvstændig virksomhed;

28. støtter EU-institutionernes forslag om, at antallet af romaer, der er beskæftiget i det offentlige, bør øges under henvisning til princippet om ligebehandling; påpeger dog, at det for at gøre dette muligt ikke alene er nødvendigt, at regeringer følger en personale- og efteruddannelsespolitik, der fremmer dette formål, men også gør en særlig indsats og giver aktiv støtte til fremme af offentlighedens accept af dette princip;
29. understreger, at det sociale marked, sundhedssektoren, hjemmepleje, storkøkkener, børnepasningsordninger osv. kan skabe nye job for arbejdsløse romaer, navnlig kvinder; gentager dog, at det sociale marked kræver en vedvarende forbindelse mellem udbyderen og brugeren af tjenesteydelsen, og at der kun er håb om øget beskæftigelse af romaer på dette område i en atmosfære af social accept, men at beskæftigelse også fremmer denne accept;
30. opfordrer medlemsstaterne til at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bringe racehad og tilskyndelse til forskelsbehandling af og vold mod romaer til ophør i medierne og alle former for kommunikationsteknologi; opfordrer indtrængende massemedierne til at fastsætte god praksis for ansættelse af personale med henblik på at afspejle befolkningssammensætningen;
31. konstaterer, at romakvinder ofte er aktive i den uformelle økonomi og har en meget lav beskæftigelsesfrekvens; mener, at målrettede politikker for at bekæmpe de forskellige former for forskelsbehandling, høj arbejdsløshed og fattigdom bør fokusere på at skabe reel adgang til arbejdsmarkedet for romakvinder, hvilket er en forudsætning for at forbedre deres sociale og familiemæssige status;
32. mener, at beskæftigelse blandt romakvinder også bør fremmes ved hjælp af beskæftigelsesvenlig forvaltning af sociale støtteordninger og hensigtsmæssige uddannelses- og specialiseringsmuligheder, som på lang sigt kan forberede dem på at varetage et arbejde, de kan leve af og gøre det muligt at forene familieliv og arbejde; opfordrer medlemsstaterne til at gøre det muligt for børn fra store romafamilier, at få adgang til daginstitutioner, selv hvis deres mor er hjemme med sine andre børn;
33. betoner, at bedre boligbyggeri og sundhedstjenester kan forbedre romakvindes adgang til arbejdsmarkedet og forøge deres chancer for at beholde deres arbejde længere;
34. påpeger, at social- og arbejdsmarkedspolitikkerne bør bidrage til udvikling af borgernes individuelle potentiale og opfyldelse af deres behov og skabe flere muligheder for den største arbejdsstyrke, såsom ældre, handicappede og fattige uden kvalifikationer, herunder romaer;
35. påpeger, at de forskellige former for forskelsbehandling, som romakvinder udsættes for, også bør tages i betragtning og indgå specifikt i de politikker rettet mod romakvinder, som kan have en dobbelt, langsigtet positiv indvirkning på dem og andre familiemedlemmer,

navnlig børn;

36. bestrider synspunktet, at støtte til at hjælpe de langtidsledige (herunder mange romaer) med at finde arbejde, hvad enten den udbetales til arbejdsgivere eller ansatte, er i strid med princippet om konkurrenceneutralitet, eftersom reintegration af romaerne er et socialpolitisk mål, hvis gennemførelse forudsætter offentlige jobtilskud; mener, at jobtilskud med henblik på at reintegrere romaarbejdstagere er at foretrække frem for understøttelse til langtidsledige;
37. anerkender, at nogle traditionelle romaerhverv, f.eks. kunsthåndværk, kan bidrage til både at bevare dette samfunds særlige karaktertræk og forbedre dets materielle situation og sociale integrationsniveau; henstiller til, at der ydes støtte til bestemte erhvervsaktiviteter;

Kampen for at overleve i samfundets margin

38. konstaterer, at romakulturen blandt kulturerne i EU er karakteriseret ved en stærk familietradition; konstaterer, at romafamiliernes image i offentligheden kendetegnes ved den vægt, der lægges på de traditionelle kønsroller, det store antal børn, sameksistens mellem adskillige generationer, slægtnings tendens til at bo tæt sammen samt en omfattende pleje af relationer, og at det derfor i EU-programmer og medlemsstaternes programmer for romafamilier er nødvendigt at bygge på den styrke, der ligger i dette naturlige støttenetværk;
39. understreger betydningen af at bevare og bekræfte romaernes særlige kulturelle karaktertræk for at beskytte deres egen identitet og reducere fordommene mod dette mindretal; mener derfor, at det er nødvendigt, at medlemsstaterne og Kommissionen gør mere for at støtte romamindretallets åndsliv;
40. støtter udtalelsen fra EØSU om, at romakvinder har en lav status i familiehierarkiet, bliver tidligt gift, ofte udsættes for vold i hjemmet og ikke sjældent er ofre for prostitution og menneskehandel;
41. mener derfor, at EU's og medlemsstaternes programmer for romaer bør tage sigte på individuel frigørelse fra traditionelle hierarkier og socioøkonomisk uafhængighed for medlemmer af romasamfund, navnlig kvinder;
42. gør opmærksom på, at romabørns tendens til at forlade skolen tidligt skader deres personlige uddannelse, sociale integration og muligheder på arbejdsmarkedet, mens skolefrafald og fysiske og psykiske sundhed for romakvindes vedkommende tillige indvirker på deres børns sundhedstilstand og skolegang og dermed bidrager til social udstødelse; understreger derfor betydningen af initiativer, der øger kendskabet til udbuddet af informationstjenester for romakvinder;
43. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at garantere, at eksisterende og fremtidige retlige rammer indeholder bestemmelser til forebyggelse og bekæmpelse af de mange forskellige former for forskelsbehandling, som romakvinder udsættes for, med henblik på at forbedre deres socioøkonomiske status og sikre dem adgang til sundhedsydelse, børnepasning og uddannelse af høj kvalitet som forudsætninger for beskæftigelse;

44. mener, at integrationsprocessen skal indledes på et tidligt stadium i livet for at have reel mulighed for at skabe alternativer til fattigdom og social udelukkelse; finder det nødvendigt at opbygge institutionelle rammer for social- og undervisningstilbud, som er baseret på lokalsamfundet, og som opfylder regionale og personlige behov og sikrer lige adgang til serviceydelser af høj kvalitet; opfordrer derfor Kommissionen til at yde særlig støtte til programmer for tidlig integration af romabørn i alle lande, hvor der kan gøres brug af EU-ressourcer såsom instrumentet til førtiltrædelsesbistand, struktur- eller samhørighedsfonde;
45. konstaterer, at romabørn er overrepræsenterede i specialskoler, at en stor del af dem henvises til sådanne skoler uden begrundelse og mest på grund af forskelsbehandling; påpeger, at tvangsanbringelse af børn, der ulovligt er blevet kategoriseret som psykisk handicappede, i specialskoler er en diskriminerende praksis, der krænker deres grundlæggende ret til kvalitetsuddannelse og kan vanskeliggøre deres videre uddannelsesforløb og adgang til arbejdsmarkedet, føre til længere tids inaktivitet og samtidig belaste de offentlige budgetter;
46. tilslutter sig EØSU-udtalelsen om, at det af hensyn til mindre børns udvikling er nødvendigt med komplekse former for bistand, der tager sigte på hele familien, og som, idet de er tilpasset familiens behov, sikrer specifikt udformet praktisk bistand (Sure Start-programmet);
47. støtter EØSU-udtalelsen om, at romasamfundets adgang til sociale ydelser på grund af denne befolkningsgruppes demografiske karakteristika er asymmetrisk; understreger, at de sociale ydelser har til formål at opveje de byrder og mangler, der skyldes den personlige livssituation, opgaven med at passe børn eller andre socialt nyttige opgaver;
48. støtter EØSU-udtalelsen om, at der for at fremme deltagelsen på det officielle arbejdsmarked bør ydes supplerende støtte til dem, der skifter job; understreger, at registreret arbejde skal gøres attraktivt for både arbejdstagere og arbejdsgivere;
49. understreger, at den del af deres aktive liv, som romaerne har tilbragt i en tilstand af social udstødelse, hindrer dem i at få adgang til sundhedsydelser og er skyld i både den situation, ældre romaer befinder sig i, at romaer begynder at arbejde i en ung alder, den hyppige arbejdsløshed, manglende sikkerhed i beskæftigelsen, og i sort arbejde inden for undergrundsøkonomien, hvilket ofte er fysisk skadeligt, idet disse beskæftigelsesperioder heller ikke giver pensionsrettigheder, hvilket alt sammen forhindrer dem i at opnå anstændige pensioner og afskærer dem fra at tilbringe en værdig alderdom;
50. henstiller til, at Kommissionen tager initiativ til at identificere de mest effektive metoder til at støtte EU's største mindretals sociale, økonomiske og kulturelle integration; understreger nødvendigheden af, at Kommissionen og medlemsstaternes regeringer samarbejder for at træffe specifikke foranstaltninger, der tager sigte på at løse romaernes komplekse grænseoverskridende problemer;

Konklusioner

51. mener, at bevarelsen af romaernes sprog og kultur har værdi for Europa; støtter imidlertid ikke ideen om en statsløs "europæisk nation", fordi dette ville løse medlemsstaterne fra

ansvaret og sætte spørgsmålstegn ved muligheden for integration;

52. henleder medlemsstaternes opmærksomhed på risikoen for, at overdrevne foranstaltninger over for romasamfund kan føre til en forværring af dette mindretals allerede dramatiske situation og bringe deres integration i fare;
53. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at samarbejde med ikke-statslige organisationer (ngo'er), romasamfund og ledere om at udvikle en plan for social inddragelse af romaer, der er acceptabel for alle, og som skal gennemføres i tæt partnerskab;
54. opfordrer medlemsstaterne til at udforme og gennemføre projekter, der tager sigte på at bekæmpe negative stereotyper af romaerne på alle planer, og som kan støttes via struktur- og samhørighedsfondene og ligeledes via specifikke programmer såsom fællesskabsprogrammet for beskæftigelse og social solidaritet, Progress, og initiativer som det europæiske år for interkulturel dialog i 2008 og det kommende europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse i 2010;
55. bemærker, at selv om forbedringen af romaernes sociale og økonomiske situation var en vigtig overvejelse under udvidelsesprocessen, har fremskridtet generelt været beskedent; opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at gennemgå tidligere og nuværende programmer og initiativer og evaluere resultaterne af dem; mener, at Den Europæiske Union har pligt til at koordinere instrumenter for social inddragelse bedre og nærmere, og at dette bør bidrage til at bekæmpe fattigdom, fremme romaernes adgang til bedre, længerevarende og mere stabil beskæftigelse, bane vej for bestræbelser på at gøre systemerne for social inddragelse og beskyttelse mere effektive og være et middel til at analysere politisk erfaring og gensidig læring og skabe et system for sammenhængende analyse af bedste praksis;
56. opfordrer Kommissionen til specifikt at vurdere virkningen af målene og instrumenterne for hver enkelt af dens sektorspecifikke politikker vedrørende romaerne og samtidig udvikle en sammenhængende politisk strategi og opnå en høj grad af koordinering; opfordrer Kommissionen til i rapporter om integrerede indikatorer og om den åbne koordinationsmetode for social inddragelse at opfordre medlemsstaterne til at gøre en indsats for at ændre romaernes situation; opfordrer Kommissionen til at overvåge omfanget af forskelsbehandling og regelmæssigt vurdere romaernes situation vedrørende ændringer i uddannelses- og beskæftigelsessituationen, den sociale situation samt sundheds- og boligsituationen i medlemsstaterne såvel som tiltrædelseslandene;
57. opfordrer Kommissionen til at anmode medlemsstaterne om hurtigst muligt at indføre klare beskæftigelsespolitikker for ugunstigt stillede grupper, herunder den aktive romabefolkning, med støtteforanstaltninger, der kan lette deres gradvise integration på arbejdsmarkedet, og foranstaltninger, der kan afhjælpe virkningerne af den afhængighed, som socialsikringssystemet har skabt;
58. opfordrer Kommissionen til at samarbejde med de forskellige internationale organisationer og støtte opbygningen af et akademisk netværk af romaeksperter, der kan levere videnskabelige oplysninger og yde støtte gennem forskning, analyse, indsamling af data og udarbejdelse af henstillinger for at analysere romaspørgsmålet, vedtage

dagsordener, beskrive romaproblemstillinger med behørig seriøsitet på grundlag af de sammenfattende rapporter, der er udarbejdet af disse organisationer samt udforme en generel EU-vurdering mindst hvert andet år;

59. kritiserer de fire medlemsstater, der endnu ikke har ratificeret Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal fra 1995; opfordrer disse fire medlemsstater, dvs. Frankrig, Grækenland, Belgien og Luxembourg, til at ratificere traktaten omgående; opfordrer medlemsstater, der i henhold til rammekonventionen har udstedt restriktive erklæringer, der berører anerkendelsen af romaerne som et nationalt mindretal, til at trække disse erklæringer tilbage;
60. anbefaler medlemsstaterne, at
- a) nedsætte en ekspertgruppe på EU-plan, med deltagelse af roma-repræsentanter, til at koordinere medlemsstaternes romastrategi og anvendelsen af EU-midler til fremme af strategien
 - b) etablere partnerskaber mellem de forskellige roma-interesseorganisationer og de modsvarende offentlige instanser i medlemsstaterne
 - c) udvikle instrumenter såsom koncessionslån eller statstilskud, og at de ved planlægning af landbrugsstøtte gør det til et vigtigt mål at sætte romasamfundene i stand til at opnå villkår, hvorunder de kan ernære sig ved landbrug, så de ud over eller i stedet for lønarbejde i landbruget er mere åbne over for tanken om at engagere sig i innovative former for landbrugsarbejde, herunder sociale kooperativer, hvilket vil retfærdiggøre, at der bevilges af de nødvendige ressourcer;
61. mener, at der i nogle medlemsstater kan gøres en effektiv indsats for at nå målgrupperne (i boligområder eller dele af boligområder), hvis man bruger definitionen "multiple disadvantages" (det at være dårligt stillet i mange henseender), men at det er vanskeligt at nå mindre enheder som familien og det enkelte menneske gennem denne kategori;
62. mener dog, at der bør skabes de juridiske forudsætninger for iværksættelse af frivillig og anonym indsamling af data og opbygning af en database med sammenlignelige informationer under behørig overholdelse af regler om databeskyttelse og beskyttelse af menneskerettighederne og uden benyttelse af metoder, der krænker den menneskelige værdighed; mener, at Kommissionen bør tage skridt til at tilvejebringe de påkrævede ændringer af lovgivningen;
63. opfordrer Kommissionen til at lette udarbejdelsen, verificeringen og bekræftelsen af en portefølje af bedste praksis i programmer, der er rettet mod romaer vedrørende bolig, uddannelse og beskæftigelse efter analyser, der er udført af et uafhængigt organ;
64. mener, at oprettelse af en database ikke er noget alternativ, men en forudsætning for et vurderings- og evalueringssystem, der kan opveje virkningerne af udvekslingen af gode erfaringer og af brugen af ressourcer; mener, at der til dette formål er behov for et indikatorsystem, der udstrækker sig til alle områder af livet og kan bruges af enhver, og som udover indikatorer for output og input for programmer også vedrører brugen af indikatorer for sociale resultater og virkninger, herunder som en betingelse for

finansiering; anbefaler derfor, at Kommissionen etablerer dette system af indikatorer i rammeforordningen om strukturfondene og i forordningerne vedrørende andre typer offentlige tilskud;

65. anbefaler, at Kommissionen stiller mere sammenhængende og ensartede forventninger til alle udviklingsprogrammer, der finansieres med EU-midler, for hvilke det er muligt at kræve en redegørelse for forebyggelsen eller afværgelsen af social udelukkelse af romamindretallet; mener, at medlemsstaterne og EU-organerne bør undersøge den udvikling, der finansieres fra struktur- og samhørighedsfondene, set ud fra de virkninger, som programmet har for den sociale integration af romabefolkningen; anbefaler endvidere, at der for hvert enkelt program i udvælgelsesfasen lægges vægt på udvikling, som også tager sigte på at forbedre situationen for romaer, der bor i særligt ugunstigt stillede boligområder, og som er fattige og arbejdsløse;
66. opfordrer Kommissionen til i samarbejde med de enkelte medlemsstater at udvikle og gennemføre en vidtrækkende oplysningskampagne henvendt til offentligheden og romabefolkningen om nationale programmer i medlemsstaterne til forbedring af romaernes levevilkår og deres gennemførelse på et løbende grundlag;
67. opfordrer Kommissionen til løbende at overvåge foranstaltninger og aktiviteter og deres indflydelse på forbedringen af romaernes situation på arbejdsmarkedet;
68. ønsker, at de midler, som der træffes afgørelse om på EU-plan, blandt andet skal bruges til "målrettede" programmer, som også omfatter eksperter fra organisationer med erfaring på dette område, og som kan yde støtte og rådgive, med sigte på at opveje romaernes ufordelagtige stilling, hvad angår uddannelse og kvalifikationer; mener, at medlemsstaterne i forbindelse med tildeling af EU-midler og egne midler – når de træffer afgørelse om finansiering af andre områder end tidlig udvikling og offentlig uddannelse – bør overveje, hvorvidt de offentlige institutioner, organisationer etc., der har ansøgt om støtte, har opfyldt deres forpligtelser til at komme social udelukkelse til livs;
69. opfordrer Kommissionen til at tilskynde de nationale myndigheder til at ophøre med den diskriminerende praksis med at sætte beboere i romaslumkvarterer på gaden og i stedet for udvikle konkrete boligprojekter støttet af teknisk ekspertise og overvågningsmekanismer fra Kommissionen, Verdensbanken, og ngo'er der varetager roma-interesser; mener, at løsningen af boligproblemerne blandt romaer, der bor i landdistrikter, skal være et prioriteret indsatsområde, der får særlig opmærksomhed;
70. opfordrer Kommissionen til i særlig grad at rette opmærksomheden imod ikke alene civilsamfundsorganisationer men også romaernes evne til at organisere sig selv og yde støtte til integrationspolitik, støtte udviklingen af samfundene især ved hjælp af projekter, der øger romaernes deltagelse i beslutningsprocessen og deres ansvar for afgørelser, som træffes under deres medvirken.
71. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til i samarbejde med ngo'er, der varetager roma-interesser, at gennemgå eksisterende politikker og programmer for at tage ved lære af tidligere, fejlslagne projekter;
72. opfordrer Kommissionen til at støtte ngo'er, der varetager roma-interesser, på både EU-

plan og nationalt og lokalt plan med henblik på at overvåge gennemførelsen af politikker og programmer rettet mod romaer og fællesskabsuddannelse for demokrati og menneskerettigheder;

73. foreslår, at Kommissionen og medlemsstaterne opretter et forum for hele EU, hvor sociale bevægelser, fagforeninger og ngo'er, der repræsenterer romaer og deres interesser, løbende kan rådføre sig med hinanden for at udarbejde retningslinjer og udveksle god praksis med henblik på at fremme en koordineret tilgang på EU-plan;
74. opfordrer medlemsstaterne til en mere foregribende indsats for at fremme flytningen af arbejdspladser til de steder, hvor romasamfundene er, og at tilskynde romaerne til at flytte derhen, hvor arbejdspladserne er;
75. minder medlemsstaterne og Kommissionen om, at selv om social velfærd spiller en vigtig rolle for at støtte og styrke ugunstigt stillede samfund som romasamfundet, er fremme af selvhjælp også vigtig; mener, at en kultur for uafhængighed snarere end afhængighed bør være det langsigtede mål;
76. mener, at der skal lægges langt større vægt på tilvejebringelse af lokale arbejdspladser og på tilskyndelse til iværksætterinitiativ og lokale håndværksvirksomheder samt udvikling af de grundlæggende færdigheder, der skal til for at udføre arbejdet, således at der udvikles større velstand og større selvværd;

* *

*

77. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen, og regeringerne og parlamenterne i medlemsstaterne og kandidatlandene.

BEGRUNDELSE

De vilkår, som Europas største mindretal lever under, kan uden for enhver tvivl beskrives som svarende til de vilkår, der gælder i udviklingslandene. Dette er ikke alene sandt set ud fra uddannelses-, bolig-, sundheds-, beskæftigelses- og andre indikatorer men også i den forstand, at disse 10-12 millioner mennesker uden omgående, koncentreret og målrette hjælp udefra ikke har nogen chance for at slippe ud af fattigdom og udelukkelse. En så dårlig social stilling gør det vanskeligt for romaerne at opnå menneskelig værdighed og lige muligheder på basalt niveau.

Det er årtier siden, Europa bevægede sig fra en periode, hvor det fra sikker afstand inden for sit eget territorium kunne iagttage, hvordan et så stort antal mennesker henslæbte tilværelsen under kummerlige sociale forhold, der nedarvedes fra generation til generation samtidig med, at de rummede et så stort økonomisk potentiale. Man kunne forestille sig, at der ville være mulighed for at ændre romaernes situation væsentligt, når et land som helhed var på vej opad i økonomisk udvikling. Der er ingen grad af økonomisk udvikling, hvor den automatiske funktion af systemer til omfordeling af goderne har skabt virkelige muligheder for mobilitet for det enorme antal mennesker, der lever allernederst på den sociale stige: deres relative fattigdom vokser tværtimod ofte. Dette understreges desuden af det faktum, at graden af romaernes integration og deres økonomiske og sociale situation varierer stærkt fra land til land.

Institutionernes politik for romaerne drejer sig primært om romaernes integration som et regionalt problem for de nye medlemsstater og kandidatlandene. Hændelserne i nyere tid i visse gamle medlemsstater minder os om, at romaernes tarv er et europæisk anliggende. Ansvarer bæres i fællesskab, primært fordi romaernes situation i de nye medlemsstater og kandidatlandene ikke har ændret sig grundlæggende siden udvidelsen eller før denne; deres integration har nået et dødt punkt eller er end ikke begyndt, hvorfor en uhørt udvandring af romaer til de gamle medlemsstater er begyndt. I de lande, som de rejser til i deres søgen efter et nyt hjemland, repræsenterer de en ny type udfordring for integrationspolitikken, da de uden ægte intentioner om accept og uden en integrationsstrategi vil blive akkurat ligeså marginaliserede og hjælpeløse som i det land, de kom fra.

Et udslag af de ekstremistiske synspunkter, der i vore dage kommer mere åbent til udtryk, er det faktum, at sigøjnerhadet er voksende overalt i Europa. Med mindre vi vågner op og tager dette til efterretning på behørig vis, vil det let kunne ske, at Den Europæiske union til trods for alle anstrengelser i stedet for at blive en sammenslutning, der optager grupper og giver den lige rettigheder fastfryser de eksisterende konflikter og uligheder.

Hvis vi tager en af Den Europæiske Unions grundlæggeres vigtigste intentioner alvorligt, nemlig at EU skal blive en jævnbyrdig økonomisk konkurrent til USA og Asien, er det åbenlyst, at hverken nationale regeringer eller Den Europæiske Union kan tillade sig at lade være med omgående at integrere så stor en potentiel arbejdsstyrke, der har flere århundreders erfaring med tilpasning og overlevelse.

6.11.2008

UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING

til Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

om romaernes sociale situation og deres forbedrede adgang til arbejdsmarkedet i EU
(2008/2137(INI))

Rådgivende ordfører: Lívía Járóka

FORSLAG

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling opfordrer Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at garantere, at eksisterende og fremtidige retlige rammer indeholder bestemmelser til forebyggelse og bekæmpelse af de mange forskellige former for forskelsbehandling, som romakvinder udsættes for, med henblik på at forbedre deres socioøkonomiske status og sikre dem adgang til sundhedsydelse, børnepasning og uddannelse af høj kvalitet som forudsætninger for beskæftigelse;
2. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at garantere, at romakvinder og -piger har lige adgang til uddannelse af høj kvalitet, og til at indføre incitament (f.eks. faglige udviklingsmuligheder) til at tiltrække lærere af høj kvalitet til skoler i dårligere stillede socioøkonomiske områder og særligt i kommuner i landdistrikterne med en høj befolkningsandel af romaer;
3. opfordrer medlemsstaterne til at forbedre romakvinders adgang til erhvervsrettet uddannelse og tilpasse erhvervsuddannelserne til de lokale arbejdsmarkeders behov for at udstyre romakvinderne med nyttige kvalifikationer, der kan bruges;
4. opfordrer til at styrke romakvindeorganisationer for dermed at bidrage til løsning af de eksisterende problemer på lokalt og nationalt plan samt EU-plan og fremme den sociale og kulturelle dialog;

5. opfordrer medlemsstaterne til at overveje foranstaltninger, der har til formål af fremme familieplanlægning, alternativer til tidligt ægteskab og seksualoplysning, for at udvise fuld respekt for romakvinder og -pigers menneskeværdighed og forbedre deres sociale og familiemæssige status;
6. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at fokusere på den meget høje ledighed blandt romakvinder og navnlig til at eliminere de alvorlige forhindringer, som direkte forskelsbehandling i ansættelsesprocedurerne udgør;
7. henviser især til, at det at fremme mobiliteten i forbindelse med ukvalificeret og ufaglært arbejdskraft kan føre til endnu større forskelsbehandling af romakvinderne, som er ekstremt udsatte for mange forskellige former for forskelsbehandling, og hindre deres videre fremskridt på arbejdsmarkedet;
8. opfordrer medlemsstaternes regeringer til at forbedre romakvinders økonomiske uafhængighed ved at fremme nem etablering af selvstændige SMV'er og adgang til mikrokreditter og ved at stimulere en serviceøkonomi i deres egne bosættelser for at udvide romakvinders viden og ekspertise;
9. opfordrer indtrængende Rådet og Kommissionen til at tilskynde regeringerne til at indsamle og offentliggøre - uden fare for, at den enkelte kan identificeres - data, der er opdelt efter køn og etnisk tilhørsforhold, på de områder der vedrører romaernes sociale integration;
10. opfordrer medlemsstaternes regeringer til at etablere en incitamentsordning (skattemæssige og andre incitamerter) for virksomheder, der ansætter romakvinder;
11. opfordrer kraftigt Kommissionen og medlemsstaterne til at delagtiggøre romaorganisationer, frem for alt dem, hvor der medvirker kvinder, i beslutningsprocesser, og inddrage fællesskaber i deres helhed i gennemførelsen af den specifikke politik;
12. betoner, at bedre boligbyggeri og sundhedstjenester kan forbedre romakvinders adgang til arbejdsmarkedet og forøge deres chancer for at beholde deres arbejde længere.

RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET

Dato for vedtagelse	6.11.2008
Resultat af den endelige afstemning	+: 26 -: 0 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Emine Bozkurt, Věra Flasarová, Claire Gibault, Lissy Gröner, Zita Gurmai, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Urszula Krupa, Roselyne Lefrançois, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Anni Podimata, Raül Romeva i Rueda, Eva-Britt Svensson, Britta Thomsen, Anne Van Lancker, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Lena Ek, Iratxe García Pérez, Donata Gottardi, Mary Honeyball, Christa Klaß, Ria Oomen-Ruijten, Maria Petre
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere, jf. art. 178, stk. 2	Inger Segelström

RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET

Dato for vedtagelse	21.1.2009
Resultat af den endelige afstemning	+: 42 -: 3 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnach, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Roger Helmer, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Maria Matsouka, Csaba Óry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Bilyana Ilieva Raeva, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Françoise Castex, Richard Howitt, Rumiana Jeleva, Magda Kósáné Kovács, Sepp Kusstatscher, Adrian Manole, Viktória Mohácsi, Csaba Sógor